

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Газета 1966 йил
1 июлдан
чиқа бошлаган

ШАҲАР ИЖТИМОЙ - СИЁСИЙ ГАЗЕТАСИ

№ 95 (10.148)

2004 йил 19 МАЙ

ПОЙТАХТНИНГ Бир кунни Янгиликлар, воқеалар

ҚИСҚА сатрларда

● **БУГҲУН** Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Ўзбекистон Давлат жаҳон тиллари университети ҳамкорликларида ўтказилган илмий-амалий конференция «Олий ўқув юртларида халқаро журналистика соҳаси мутахассисларини тайёрлаш тизимини такомиллаштириш» деб номланди.

● **ЎЗСАНОАТКУРИЛИШ** банки томонидан ажратилаётган кредитлар туфайли жорий йилнинг ўзига 16 та корхона ташкил этилди ва фаолият бошлади.

● **ТОШКЕНТ** шаҳар Оксқоллар кенгаши ва «Маҳалла» жамғармаси, ИБН Сино номидаги жамғарма ҳамкорликларида Бектемир, Миробод, Ҳамза туманларида яшовчи кам таъминланган оилаларга дори-дармон воситалари тўхфа этилди.

● **МЕБЕЛЬ** жиҳозлари ишлаб чиқаришга ихтисослашган «Ариел-мебель» Ўзбекистон-Кипр қўшма корхонасига хориждан замонавий технологиялар келтирилди. Эндиликда мазкур корхона мактаб жиҳозлари ишлаб чиқаришини йўлга қўйди.

● **ШАЙХОНТОХУР** туманида бўш ишчи ўринлари ярмаркаси ташкил этилди.

● **«КАМОЛОТ»** ёшлар ижтимоий ҳаракатининг Тошкент шаҳар бўлими ташаббуси билан 23-мехрибонлик уйда «Туғилган кунинг муборак» мавзуда уюштирилган хайрия тадбири Меҳр ва мурувват йилига бағишланди.

Тошкент шаҳар ҳокимлиги Матбуот хизмати ва ўз мухбирларимиз хабарларидан.

Пойтахтимизда фаолият кўрсатаётган «Турон продукцион» шўъба корхонасида тайёрланаётган мебель маҳсулотлари тури 70 хилдан ортиқни ташкил этади.

СУРАТДА: корхона токари Музаффар Содиқов ёғочга ишлов бермоқда.

Ҳакимжон Солиҳов олган сурат.

ОЛИЙ МАЖЛИСДА

Олий Мажлиснинг Ёшлар ишлари қўмитасида болалар оромгоҳларида маънавий-маърифий тадбирларни ташкил этишга бағишланган семинар бўлиб ўтди. Унда мамлакатимиз болалар оромгоҳларининг раҳбарлари, республика «Маънавият ва маърифат» маркази ва «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати вакиллари иштирок этди.

Мазкур қўмита раиси Азамат Зиё бошқарган йиғилишда таъкидланганидек, бу йилги мавсумда юртимиздаги мавжуд 337 оромгоҳда 171 мингдан зиёд ўқувчи хордиқ чиқаради. Болаларнинг оромгоҳларида мазмунли дам олишини ташкил этишда маданий-маърифий ишларни тўғри йўлга қўйиш, жумладан, кутубхоналар ишини яхшилаш, турли кўнгилочар тадбирлар ва спорт мусобақаларини ўтказиш

муҳим аҳамиятга эга.

Бу борада тарбиянинг таъсирчан воситалари - миллий musiқа ва кино санъати имкониятларидан самарали фойдаланиш, айниқса оромгоҳларни тахрибали ва масъулиятни теран ҳис этадиган тарбиячилар билан таъминлаш зарурлигига алоҳида эътибор қаратилди.

ЎЗА

«НЕФТЬ ВА ГАЗ.

ЎЗБЕКИСТОН-2004»

«Ўзэкспомарказ»да саккизинчи мартаба ўтказилаётган «Нефть ва газ. Ўзбекистон-2004» (OGU) халқаро кўргазмаси очилди. Мазкур кўргазма ҳар йили Ўзбекистон Ташқи иқтисодий алоқалар агентлиги, «Ўзбекнефтегаз» миллий ҳолдинг компанияси ва Буюк Британиянинг ITE Group Plc компанияси қўмағида ўтказиб келинади.

Кўргазмада 11 мамлакатдан 60 дан ортиқ компания иштирок этмоқда. Таъкидлаш керакки, бу йил кўргазма майдони сезиларли даражада кенгайтирилди. Бу нефть-газ соҳасидаги сўнгги ютуқларни янада тўлароқ намоиш этиш имконини беради. Иштирокчилар орасида Uzbekneftgaz, Souzneftegaz, Lukoil, Dresser-Rand, Sofregaz, CGG, FAS, INA, Input/Output, MAN

GmbH, ZeroMax LLC, Interpipe, Sercel, MAN turbomaschinen AG, Transcor, Schlumberger, Uzpec Ltd /UK/ каби жаҳон нефть-газ тармоғи вакиллари ва қўллаб-қувватлаш компаниялар бор.

Ўзбекистоннинг миллий стениди ҳамда Россиянинг нефтьгаз мажмуи учун ускуналар лойиҳалаштирувчи ва ишлаб чиқарувчи корхоналарига катта жой ажратилган. Кўргазмада «Газпром» /Рос-

сия/, «Дуншен» /Хитой/, «ТехИмСнаб» /Россия/ каби 19 та йирик компания илк бор қатнашмоқда.

Кўргазмада нефть ва газни қазиб олиш ҳамда қайта ишлашни жадаллаштиришнинг замонавий технологиялари, муқобил энергия манбаларидан фойдаланиш бо-

расидаги ишланмаларга кенг ўрин берилган. Жаҳоннинг етакчи компаниялари углеводород хомашёсини ташиш, нефть-газ конларини қидириш ва қазиб олишнинг замонавий технологияларини тақлиф этмоқда.

Давоми 2-бетда.

XXI сағоси Хаср

Барча макбалардан
олинган сўнгги хабарлар

Мамлакатимизда

● Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов кеча Оксаройда Эрон Ислам Республикаси ташки ишлар вазири Камол Ҳаррозийни қабул қилди. Учрашувда Ўзбекистон-Эрон муносабатлари, минтақавий хавфсизликка оид ва бошқа масалалар юзасидан фикр алмашилди.

● Эрон Ислам Республикаси ва Ўзбекистон Республикаси Ташки ишлар вазири Камол Ҳаррозий ва Содиқ Сафоев ҳар иккала мамлакат ташки ишлар вазириликлари ўртасида ҳамкорлик тўғрисидаги ҳамда икки мамлакат ҳукуматлари ўртасида тараққиётга қўмаклашиш бўйича англашув меморандумларини имзолашди.

● Кеча Олий Мажлиснинг Саннат, курилиш, транспорт ва алоқа масалалари қўмитасининг «Ўзбекистон темир йўллари» давлат акциядорлик компаниясида кўчма йиғилиши бўлиб ўтди.

● Бойсундаги Алпомиш амфитеатрида «Бойсун баҳори» III очик халқаро фольклор фестивали бошланди.

● Тошкент Давлат аграр университетида Ўзбекистонда бугун селекцияси, уруғчилик ва етиштириш технологияси мавзусига бағишланган биринчи миллий конференция давом этмоқда.

● Боёвут тумани, Боёвут қишлоғида ҳудудий бизнес инкубатори очилди. Бу Сирдарё вилоятидаги шу турдаги иккинчи муассасадир.

● «Пахтабанк»нинг Зафар бўлимининг фаол кўмағида йил бошидан буён Бекободдаги бир қанча МТП ва фермерларга «Т-4 А» ҳамда «ТТЗ-80» чоппик трактори олиб берилди.

Жаҳонда

● АКШ Президентининг Миллий хавфсизлик масалалари бўйича маслаҳатчиси Кондолиза Райс Фаластин бош вазири Аҳмад Курей билан музокара-лар чоғида АКШ фаластинликларнинг ўз давлатларини тузишлари йўлидаги саъй-ҳаракатларини қўллаб-қувватлашини билдирди.

● Таиланддаги Наратхиват музофотида бир вақтининг ўзида учта Будда ибодатхонасида портлаш рўй берди. Ҳозирда террорчилик ҳаракатини уюштирганлар қидирилмоқда.

● Украинанинг Одесса вилоятида йўловчи автобус поезд билан тўқнашиб кетган. Натижада 16 киши ҳаётдан кўз юмган, 24 киши турли даражадаги тан жароҳатлари олди.

Иқтисодий

МАККАЖҲОРИДАН
КРАХМАЛ

Пойтахтимизнинг Бектемир sanoat зонасида яна бир қўшма корхона ишга тушди. «Фулонг индустриал» деб номланган бу ўзбек-хитой қўшма корхонаси маккажҳоридан крахмал маҳсулоти ишлаб чиқариш билан шуғулланмоқда.

Тўқимачилик, озиқ-овқат, фармацевтика ва енгил sanoatда кенг қўлланиладиган бу хил маҳсулот энг замонавий технологиялар ёрдамида етказиб берилмоқда. Шунингдек, маккажҳори мойи тайёрлаш йўлга қўйилди.

Корхона йил давомида 12 минг тонна крахмал ҳамда 800 тонна мой ишлаб чиқаради. Кейинчалик қандолатчилик маҳсулотлари тайёрлаш технологияси ҳам ўзлаштирилади.

ТРАКТОРЛАР
УЧУН
МОСЛАМАЛАР

«Тошкент трактор заводи» Давлат ҳиссасдорлик жамияти томонидан ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар турлари ортиб бормоқда. Деҳқончиликда кенг ишлатилаётган агрегатларнинг такомиллаштирилган турлари намуналари ҳам юзга келмоқда.

Бу эса тракторлар учун зарур бўлган эҳтиёт қисмлар ва узеллар тайёрлашни ҳам тақозо этмоқда.

Бу ерда «ТТЗ-Даст» ва «ТТЗ-Асбоб» механика цехлари бу хил мосламаларни ишлаб чиқаришга киришди. Айни бир вақтда «Техпластик» қўшма корхонаси очилди. Янги корхона агрегатлари таъмирлашда фойдаланадиган резина ва пластик деталлардан дастлабки намуналарни ишлаб чиқара бошлади.

Трактор кабинаси учун мосламалар тайёрлаш имкони ҳам туғилди.

ЯНГИ
ТЕХНОЛОГИЯЛАР
АСОСИДА

Мамлакатимиз темир йўллари туб таъмирлаш ишлари давом этмоқда. Пўлат излар остига ўрнатилган темир-бетон шпаллар ишлаб чиқаришга кириштирилган ҳам айна мудао бўлди.

Бунинг учун «Ўзбекистон темир йўллари» Давлат ҳиссасдорлик компанияси ўз қошида «Мармакс» қўшма корхонасини очиш ташаббуси билан чиқди. Янги корхонанинг шпаллари янги технология асосида тайёрланиб, мустаҳкамлиги билан ажралиб туради.

Корхонанинг дастлабки маҳсулотидан Тошкент—Самарқанд—Бухоро йўналишидаги темир йўлда фойдаланилади.

Акбар АЛИЕВ

«НЕФТЬ ВА ГАЗ. ЎЗБЕКИСТОН-2004»

Давоми. Боши 1-бетда.

Мазкур нуфузли кўргазмани ўтказиш учун Тошкент бежиз танлангани йўқ. Негаки, мустақил Ўзбекистон улкан нефть-газ салоҳиятига эга. Мамлакатимизда 190 та углеводород хомашё кони топилаётган. Шундан 94 таси газ ва газконденсати, 96 таси нефть-газ, нефть-газ конденсати ва нефть конларидир. Конларнинг 47 фойзида хомашё қазиб олиш йўлга қўйилган, 35 фойзи ўзлаштириш учун тайёр, қолганларида эса қидирув ишлари давом этмоқда.

Базавий тармоқларни ривожлантириш Ўзбекистон иқтисодий мустақиллигини таъминлашнинг асосий шартларидан биридир. Президент Ислам Каримовнинг бу гоёси нефть-газ sanoatida амалга оширилаётган ислохотларда ўз ифодасини топтомоқда. Бу соҳада қўллаб-йирик хорижий компаниялар Ўзбекистон билан ҳамкорлик қилишга катта қизиқиш билдирмоқда. Улар қўшма корхоналар ташкил этиб, йирик конларни қазиб, нефть ва газни қайта ишлаш корхоналарини қуриш ҳамда маҳаллий хомашёдан тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришга кўмаклашмоқда. Шаркий Европа давлатлари ва МДХ мам-

лакатлари орасида Ўзбекистон топилаётган табиий газ захиралари бўйича учинчи, суюқ углеводородлар бўйича эса тўртинчи ўринни эгаллаб турибди. Бугунги кунда республикада нефть-газ тармоғи жадал ривожланмоқда. Хорижий компаниялар билан биргаликда амалга оширилаётган қўшма лойиҳалар бунга мисол бўла олади.

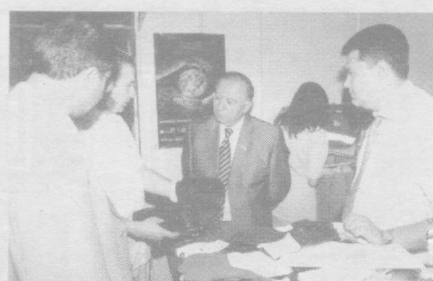
2002 йилнинг декабрида «Ўзбекнефтьгаз» ва «Газпром» компаниялари ўртасида «2012 йилгача мўлжалланган стратегик ҳамкорлик тўғрисида битим» имзоланган эди. Ушбу ҳужжатга мувофиқ жорий йил-

ҳужжат имзоланди.

Мазкур инвестор жорий йилнинг иккинчи ярмида газ қазиб олишни тиклашга киришади ва 2004 йил охирида компрессор станцияси қурилиши ҳамда Шахпахта конини жиҳозлаш ишларини якунлайди. Бу 200 миллион куб метр табиий газ қазиб олиш ва экспорт қилиш имконини беради. 2005 йилда газ қазиб олиш ва экспорт ҳажми йилга 400 миллион куб метрга етади.

Шу билан бирга, Россиянинг яна бир компанияси — «Лукойл» билан ўзаро фойдали ҳамкорлик бора-бора қизғин музокара олиб боришмоқда. Умуман, тармоққа қарийб 2 миллиард АҚШ

доллари миқдоридан чет эл инвестицияси жалб қилинди. Кўргазмага ташриф буюрганлар республикамиз миллий тенди билан танишгач, Ўзбекистон нефть-газ салоҳиятига оид ранг-баранг маълумотларга эга бўлади. Бўлажак хорижий сармоядорлар «Ўзбекнефтьгаз» миллий холдинги компа-

Шўртан газ-кимё комплексига фаолият юритиётганидан бохабар бўлади. Уч йилдирки, республика Президентининг Фармонида кўра, «Ўзбекнефтьгаз» компанияси зиммасига мамлакатимиз ҳудудида нефть-газ фаолиятини тартибга солиш бўйича ваколатли орган ва нефтьгаз соҳасида концессия муносабатлари устидан давлат бошқаруви вазифалари юклатилган. Компания низом жамғармаси қуйидагича тақсимланган: 51 фойзи давлат мулки, қолган қисми эса хорижий инвесторларга сотиш учун мўлжалланган.

Кўргазманинг очилишида Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Ў.Султонов иштирок этди.

В.НИКОЛАЕВ,
Ўза мухбири
СУРАТЛАРДА: «Ўзэкспомарказ»нинг кўргазмалар залида намойишга қўйилган экспозициялар.

Ҳакимжон Солиқов
олган суратлар.

нинг апрелида Тошкентда «Ўзбекнефтьгаз» ва «Зарубежнефтьгаз» ёпиқ акционерлик жамияти /Россия/ ўртасида яна бир битим — «Ўстюрт нефть-газ ҳудудидаги Шахпахта конида қўшимча қазилма ишлари олиб бориш» инвестиция лойиҳасига доир маҳсулотни тақсимлаш тўғрисидаги

даражасига келтирилганини маълум қилди.

Чилонзор тумани, Д-20-мавзе, 18-уй, 117-хонадонда яшовчи истеъмолчи Т.Ленченковдан ариза келиб тушди. Бошқарма томонидан аризада кўрсатилган камчиликларни (лифт ишламаслиги, томдан сув оқиши, иссиқ сув ҳамда иссиқлик таъминотлари қоникарли даражада эмаслигини) бартараф этиш мақсадида те-

тармоғига ёзма равишда мурожаат қилинди. «Тошкент шаҳар телефон тармоғи» ўзининг хатида истеъмолчига кўрсатилмаган хизматлар учун 4568 сўм миқдоридан қайта ҳисоб-китоб қилиб берилганини маълум қилган.

Яккасарой тумани, М.Торобий кўчаси, 7-уйда истиқомат қилувчи истеъмолчи М.Юнусхўжаевдан келиб тушган аризада эса «Хазина бизнес» хусусий корхонаси томонидан сифатсиз хизмат кўрсатилгани арз этилган.

Аризада кўрсатилган камчиликларни бартараф этиш мақсадида «Хазина бизнес» хусусий корхонасига ёзма равишда мурожаат қилинди. Ушбу корхона ўзининг жаъоб хатида сифатсиз хизмат кўрсатилганлиги сабабли истеъмолчига 31500 сўм миқдоридан келтирилган зарар қайтариб берилганини маълум қилган.

Чилонзор тумани, Дилхуш кўчаси, 24-уйда истиқомат қилувчи фуқаро М.Ахмедовнинг бошқармага йўллаган аризасида хусусий тадбиркор Ш.Шоҳақимовга қарашли савдо дўконидан «Нокиа» русумли уяли телефон аппарати сотиб олгани ва унинг нуқсонли борилиги, ушбу аппарати алмаштиришда муаммолар юзга келаятигани ва бу ишда ёрдам беришни сўраб мурожаат этилган. Аризада кўрсатилган камчиликни бартараф этиш мақсадида бошқарма томонидан хусусий тадбиркор Ш.Шоҳақимовга ёзма равишда мурожаат қилинди. Хусусий тадбиркор томонидан истеъмолчи талаби қондирилиб, унинг харид қилган телефон аппарати алмаштириб берилди.

Бундай мисолларни яна қўллаб келтириш мумкин ва таъкидлаш лозимки, истеъмолчиларимизнинг ўз ҳуқуқларини ҳимоя қилишга интилаётгани қувонарли хол. Чунки бу барча соҳаларда хизмат ва маҳсулот сифатининг талаблар даражасида бўлишига мумкин ҳисса бўлади, қонун бузилиш ҳолатларининг олди олинади. Истеъмолчилар имкониятдан фойдаланишлари учун албатта қонунни билишлари зарур.

Шарифа ИЛЁСОВА

Истеъмолчи ҳуқуқи

МАВЖУД ИМКОНИЯТЛАРДАН
ФОЙДАЛАНИНГ

Дўкондан нарсани харид қилдингиз. Лекин уйга келгач унинг истеъмолга яроқсизлигини билдингиз. Ёки кимёвий тозалаш корхонаси хизматидан кўнглингиз тўлмади. Пулини тўлагансизу телефонингиз бир ҳафта ишламади ёки иссиқ сув бир неча кун бўлмади. Ана шундай ҳолатларда сизнинг истеъмолчи сифатида ўз ҳақ-ҳуқуқингизни ҳимоя қилишингиз учун имконият бор. Чунки сизни Ўзбекистон Республикасининг «Истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги қонун ҳимоя қилади.

Шуни таъкидлаш ўринлики, жорий йилнинг ўтган даврида бошқарма томонидан истеъмолчилардан келиб тушган 50 та ариза ва шикоятлар кўриб чиқилиб, улар фойдасига умумий миқдори 448,1 минг сўмлик зарар ундириб берилганлиги юқоридаги фикрга мисол бўла олади. Ариза ва шикоятлар асосан савдо, коммунал ва бошқа хизмат кўрсатиш соҳаларида бўлиб, уларда истеъмолчилар ўз ҳуқуқлари бузилаётгани ҳақида арз билан мурожаат этишган. Бунга қўйидаги мисолларни келтириш мумкин:

Чилонзор тумани, 6-мавзе, 23-уй, 40-хонадонда яшовчи истеъмолчи З.Ҳамидова томонидан ёзилган аризада коммунал фойдаланиш хизматлари кўрсатилаётганида муаммо юзга келгани маълум қилинган. Бошқарма томонидан аризани кўриб чиқиш мақсадида тегишли коммунал фойдаланиш корхоналарига ёзма равишда мурожаат қилинди. «Халқлар Дўстлиги» уй-жой мулкдорлари шirkати истеъмолчига кўрсатилмаган хизматлар учун, яъни иссиқлик бўлмаган учун 16310 сўм миқдоридан қайта ҳисоб-китоб қилиб берилганини ҳамда истеъмолчининг уйда иссиқлик талаб

гишли коммунал фойдаланиш ташкилотларига ёзма равишда мурожаат қилинди ҳамда бошқарма ходимлари томонидан жойига чиқиб ўрганилди.

«Тошкентлифт» трести аризада кўрсатилган камчилик, яъни лифт ишга туширилишини таъминлаш мақсадида кўрсатма берилди. Ушбу кўрсатма бажарилмаганлиги сабабли «Тошкентлифт» трести раҳбари С.Дайбловскийга нисбатан қонунчиликда белгиланган тартибда бир ойлик энг кам иш ҳақининг 5 баробари миқдоридан 27200 сўм жарима қўйилди.

«Тошиссиққуввати» ишлаб чиқариш бирлашмасининг 2004 йил 11 февралдаги 141/24-сонли хати билан 117-хонадон эгаси Т.Ленченкога жорий йилнинг январь ойида кўрсатилган хизмат учун (иссиқлик бўлмагани сабабли) қайта ҳисоб-китоб қилиб берилгани билдирилди.

Чилонзор тумани, Д-20-мавзе, 19-Б уй, 34-хонадонда яшовчи истеъмолчи Б.Хасановнинг бошқармага келиб тушган аризасида сифатсиз телефон хизмати кўрсатилаётганини айтилган. Аризани кўриб чиқиш мақсадида бошқарма томонидан «Тошкент шаҳар телефон

Маъин

ИЛМИЙ-АМАЛИЙ
АНЖУМАН

Яқинда Тошкент автомобиль йўллари институтида Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Республика «Маънавият ва маърифат» маркази, Республика «Маҳалла» жамғармаси ҳамкорликда «Ёшларни Миллий истиклол ғояси руҳида тарбиялаш Ватан тинчлиги ва хавфсизлигини мустаҳкамлашнинг муҳим омили» мавзусида Республика илмий-амалий анжумани ўтказилди.

Унда Республикадаги барча олий ўқув юр்தларининг ректор ва проректорлари иштирок этди. Анжуманда Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари Алишер Азизхўжаев, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси раиси Абдулла Орипов, Республика «Маънавият ва маърифат» маркази раҳбари Қуддус Аъзамов ва бошқа иштирокчилар «Ёшлар тарбияси, Ватан хавфсизлигининг долзарб масалалари», «Аҳоли орасида юрт тинчлиги ғоясини тарғиб қилишга қаратилган тарғибот ишлари ва уларни мувофиқлаштириш», «Бадиий адабиёт ва миллий анъаналар — ибрат манбаларидир» мавзусларида мулоҳазали чиқишлар қилди.

«НИХОЛ — 2004»
ФЕСТИВАЛИ

Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети Маданият саройида олий ўқув юр்தлари талабалар театр студияларининг, «Нихол-2004» театр санъати фестивали бўлиб ўтди.

Фестивални Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, республика «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати Марказий Кенгаши, «Ўзбектеатр» ижодий ишлаб чиқариш бирлашмаси, Ўзбекистон Миллий университети ҳамкорликда ўтказди. Театр санъати фестивалида Республикаимизнинг олий ўқув юр்தларидан жами 26 нафар ижодий гуруҳлар, Қирғизистон Республикасининг Ўш Давлат университети ижодий жамоалари иштирок этди.

Ўйлаيمизки, она-Ватанга муҳаббат, оиладаги меҳр-оқибат, ёш авлоднинг тарбиясидаги маънавий мукамаллик, илм-фанга, миллий анъаналаримизга содиқлик, тарихимиз ва маданиятимизга ҳурмат-эҳтиром мавзусларини янада жонлантириш ва энг сара сахна кўринишларини танлаб ва саралаб олиш мақсадида уюштирилган фестиваль келажакда албатта ўз меvasини беради.

Гулчехра ДУРДИЕВА

Халқимизда азалдан «бола — лой, она — кулол» деган ибратли нақл бор. Асрлар оша ҳаёт тажрибасида синалиб келинган ушбу ибратли ғанинг маъини эса фарзандининг эртаси учун қайғураётган, унинг баркамол инсон бўлиб вояга етиши йўлида иштилоётган ҳар бир инсон, ҳусусан жафокаш оналар жуда яхши тушунади. Шундай экан, насл давомчиси, келажак эгалари бўлиб вояга етаётган ёшларни, айниқса балоғат остонасида турган қизларни оилага тайёрлаш, уларга тўғри йўл-йўриқ, маслаҳат бериш нечоғлик муҳимдир. Бу борада мутасадди ташкилотлар томонидан қатор хайрли ишлар, кўплаб тадбирлар ўтказилмоқдаки, уларни қўллаб-қувватлаш, ҳамкорлик, хайрихоҳлик кўрсатиш лозим.

Анжуманлар

СОҒЛОМ АВЛОД
КАМОЛОТИ ЙЎЛИДА

Ана шундай ибратли тадбирлардан бири кун кеча «Жар» спорт-соғломлаштириш марказида бўлиб ўтди. «Оила — муқаддас Ватан» деб номланган ёш оила қурувчилар мактаби томонидан ташкил этилган навбатдаги машғулот ҳам айнан юқорида айтиб ўтилган эзгу мақсадлар йўлида уюштирилди. Тошкент Давлат юридик, тиббиёт ва хотин-қизлар коллежлари талабалари иштирок этган ўқув машғулотида шаҳар перинатал маркази, репродуктив саломатлик маркази шифокорлари, Тошкент Давлат юридик институти ўқитувчилари иштирок этдилар. Кун тартибига қўйилган «Оила — муқаддас Ватан», «Ўсмирлик даври, дўстлик, севиш ва бошқалар» каби мавзулар бўйича сўзга чиққан Д.Султонмуродова, Г.Назарматова, З.Солиева каби шифокорлар ёшларга ҳар томонлама фойдали ва керакли бўлган маълумотларни бердилар. Ва ёшларни қизиқтирган барча саволларга аниқ, лўнда, содда, тушунарли қилиб жавоб қайтардилар.

— Азиз ёшлар, навқиронлик даврига қадам қўяётган фарзандларим, — деди жумладан анжуманда сўз олган ҳуқуқшунос олима Маърифат Икромова. — Сиз авжи илм оладиган, ҳаёт тажрибасини

ўрганиб, муқаддас оила, бекалик бахтига эришадиган вақт остонасида турибсиз. Истардимки, оналарингиздан озодаликини, покизаликни, саранжом-саришталикни, муомала-одоб маданияти-

ни, муносабатини ўрганинг. Бола тарбияси учун ҳам илмни, ўқувни, удлабурро, чаққон бўлиш керак. Ана шундагина ҳаётда қоқилмайсиз, адашмайсиз.

— Мақсадимиз ўқув машғулотларини турли мавзуларда ўтказиб ёшларимизни давранизга янада жипслаштириш, — дейди биз билан суҳбатда Никоҳ ва оила маросимлари маркази директори Марҳамат Йўлдошева. — Токи ҳар бир иштирокчи ўзи учун бирон фойдали маслаҳат, саво-

лига жавоб топа олсин. Ўйлаيمанки, ёшларнинг ҳуқуқий саводхонлиги, ақлан тийраклиги, жисмонан соғломлигини ошириш йўлида иш олиб бораётган ёш оила қурувчилар мактабининг ҳар бир машғулоти қатнашчиларда катта таассурот қолдирмоқда. Ҳуқуқшунос, руҳшунос, шифокор, ўқитувчи-мурабийларнинг турли мавзудаги маърузалари эътибор билан тингланмоқда, қизгин савол-жавоблар эса машғулотлар ёшларга қай даражада етиб бораётганидан далолат бериб, кишини хурсанд қилмоқда.

Тошкент шаҳар Адлия бошқармаси, шаҳар ҳокимлиги, Никоҳ ва оила маросимлари маркази, «Камолот» ЁИХ Тошкент шаҳар бўлими Кенгаши, Гафур Ғулом номидаги маданият ва истироҳат боғининг «Маънавият ва маърифат» маркази, «ЖАР» спорт-соғломлаштириш маркази ҳамкорлигида ташкил этилган «Оила — муқаддас Ватан» ёш оила қурувчилар мактабининг соғлом авлод, қомил инсон тарбияси йўлидаги хайрли юмушларида муваффақият, келажак эгаларини нузли манзилга етаклашда чарчамасликни тилаб қоламиз.

Шонира МУҲАМЕДОВА
СУРАТЛАРДА: «Оила — муқаддас Ватан» ёш оила қурувчилар мактабининг навбатдаги машғулотида лавҳалар.

Мамлакатимиз бугунги кунда иқтисодий жиҳатдан ривожланиб, дунёнинг етук давлатлари қаторига қўшилиш учун ҳаракат қилмоқда. Маълумки, ривожланган давлатларда дээрли ҳар бир фаолият шартнома асосида олиб борилади. Чунки шартнома ҳамкорлик қилаётган икки тарафдан бирининг алдинги қолмаслиги учун маълум маънода қамиллик вазифасини ўтайди.

Кундалик ҳаётимизда «битим», «шартнома», «контракт» каби тушунчалар кўп ишлатилсада, бу сўзларнинг асл моҳиятига уңчалик аҳамият бермаймиз. Бозор иқтисодиёти шароитида ҳўжалик шартномаларининг иқтисодий муносабатларнинг ҳўкукий воситаси сифатидаги ўрни, ҳўжалик юритувчи субъектлар ўртасида вужудга келаятган муносабатларни тартибга солишдаги аҳамиятини кўпчилик яхши билмайди. Айниқса, нисбатан янги бўлган деҳқон, фермер ва бошқа ҳўжалик тадбиркорлиги субъектлари раҳбарларининг шартномалар тўғрисида етарлича билимга эга эмаслиги, уларнинг аҳамиятини тўла англаб етмаслиги бошқа ҳўжалик юритувчи субъектлар билан бўладиган иқтисодий муносабатларда қийинчилик туғдиришмоқда. Кўпинча ҳўжалик шартномалари юзак, сифатсиз тузилмоқда.

Ҳўжалик шартномаси юзасидан келиб чиқадиган тартиб-қоидалар бузилишининг олдини олиш катта аҳамиятга эга. Зеро, бундай тизимнинг яратилиши ҳўжалик шартномаларининг амалиётда кенгрок қўлланишига замин яратади. Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодекси ва 1998 йил 1 ноябрдан қўчга киритилган «Ҳўжалик юритувчи субъектлар фаолиятининг шартномавий ҳўкукий базиси тўғрисида»ги Қўнун шартномага оид тартиб-қоидаларни белгилаб берган. Мазкур Қўнуннинг 1-моддасида ҳўжалик юритувчи субъектлар ўртасида шартно-

малар тузиш, бажариш, ўзгартириш ва бекор қилиш вақтида юзга келадиган муносабатларни тартибга солиш меъёрланган. Ушбу ҳўжалик шартномаларини тузиш, бажариш, ўзгартириш ва бекор қилишнинг ҳўкукий асослари, ҳўжалик юритувчи субъектларнинг ҳўкуқлари ва мажбуриятлари, шунингдек, маҳаллий давлат органларининг шартнома муно-

ШАРТНОМАВИЙ
МУНОСАБАТЛАРНИНГ
АСОСИЙ ҚОИДАЛАРИ

сабатлари соҳасидаги ваколатлари аниқ кўрсатиб берилган.

Суд амалиёти таҳлили шуни кўрсатадики, аксарият ҳўжалик низоларининг келиб чиқиш сабаблари томонлар ўртасида тузилган шартномаларнинг талаб даражасида эмаслигида экан. Шартнома тузилаётганда томонлар мақомини ўрганмаслик, унинг молиявий аҳволига қизиқмаслик, шартномада қайд этилиши лозим бўлган фактларни фақатгина оғзаки келишиш қабилар вужудга келаятган низоларнинг асосини ташкил қилади. Маълумотларга таянадиган бўлсак, ўтган йили Адлия вазирлиги томонидан ўрганилган 487 мингга яқин шартномаларнинг 71 мингдан ортиги қўнунга тўла ёки қисман хилоф равишда тузилганлиги аниқланган. Шартномаларни тузишда қўнунга амал

қилинмаслиги мазкур шартномани ҳақиқий эмас деб топилишига ёки қайсидир томоннинг молиявий зиён кўришига сабаб бўлмоқда.

Амалдаги Фуқаролик кодексининг 364-моддасида кўрсатилган шартнома тузиш тўғрисидаги асосий қоидаларга риоя этган ҳолда, агар тарафлар ўртасида шартноманинг барча муҳим шартлари бўйича келишувга эришилган бўлса, ҳўжалик шартномаси тузилган деб ҳисобланиши қайд этилган. «Ҳўжалик юритувчи субъектлар фаолиятининг шартномавий ҳўкукий базиси тўғрисида»ги Қўнуннинг 21-моддасига асосан ҳўжалик шартномалари ту-

зилган деб ҳисобланиши учун уларни ҳўкукий экспертизадан ўтказиш қоида тариқасида белгиланган. Қўнунда кўрсатилганидек, энг кам иш ҳақининг 200 бараваригача бўлган суммадаги ҳўжалик шартномалари ҳўжалик юритувчи субъектлар юридик жамиятининг ёки жалб этилган адвокатнинг мазкур шартнома билан танишганлиги ва унинг қўнун талабларига жавоб беришини тасдиқловчи имзосидан сўн тузилиши, кўрсатилган суммадан ортиқ ҳолатларида уларнинг ёзма ҳўлосаларидан кейин тузилиши мумкин.

Шуни айтиш жоизки, бугунги кунда иқтисодиётни ривожлантиришнинг асосий воситаларидан бири бу — шартномавий муносабатларга жиддий эътибор беришдир. Шартнома ҳўкуқи ва шартнома маданиятининг ривожланиши ҳўжалик юритувчи субъектлар сифининг кенгайиб боришини таъминлайди.

Сарвар СОЛИЕВ,
Тошкент Давлат юридик институти «3-ҳўкук» факультети талабаси.

Шахноза Султонова (Бектемир тумани) «Меҳр-мурувват — инсоний ҳислат», Эъзоззахон Каримова (Юнусобод тумани) «Миллий истиклол ғояси ва миллий мафкура» мавзуларидаги кишишлари ва бошқа туманлар вакилларининг маърузалари тингилди. Танлов сўнггида ғолиблар аниқланди. Биринчи ўринга Рўзкул Фозилбеков муносиб деб топилиди. Иккинчи ўрин эса Эъзоззахон Каримовага насиб этди. Учинчи ўринга Абдулазиз Солиев муяссар бўлди. Қуриқтанлов ғолиблари Фахриддин Ҳоджаев ва Абдул

Бч — қизик

МУЗ ҚАНДАЙ
ТУЗИЛГАН?

Сув молекулалари ажойиб тузилиши тўғрисида муз бўлагида ўзаро шундай бирикканки, уларнинг ҳар бири бошқа тўртта молекула билан боғланган ва қуршаб олинган. Бу эса муз структурасининг жуда мўрт бўлишига олиб келади. Оқибатда кўп жой бўш қолади. Музнинг тўғри кристалл тузилиши учунларнинг киши аҳлининг лол қолдирадиган даражада гўзаллигида, дераза ойналарини қоплайдиган муз безагида ўз аксини топади.

ҚОР УЧКУНИ

У атмосферанинг жуда паст ҳароратли юқори қатламларида сув буғларининг қуюқланиши натижасида вуждга келган муз кристалларининг ўсимтасидир.

ГАЗСИМОН
ҲОЛАТИ НЕЧА
ХИЛ?

Фақат битта — у ҳам бўлса буг ҳолатидир. Бугнинг ўзи ҳам биттами? Албатта йўқ. Сув неча хил бўлса, сув буғлари ҳам шунчадир.

ҚУРУҒИ ҲАМ
БЎЛАДИ

Сувни қуруғи ҳам олимлар томонидан тайёрлашга муваффақ бўлинган. Гап шундаки, улар оддий сувга бир қанча намликларни қўшиб, кремний кислотанинг майда қукунини аралаштиришди. Бунда сув дарҳол қуруқ ва сочилишчан бўлиб қолади. Уни селиш, халтачаларда ташиш мумкин. Ҳатто ушлаб кўрганда ҳам намлик сезилмайди, у қуруқ ва совуқдир.

РАДИОАКТИВ
СУВ

Физиклар атом реакторларида сунъий йўсинда триийтий сув ҳосил қилишни ўрганиб олишди. Радиоактивлигининг кучлилиги тўғрисида бу сув жуда хавфли ҳисобланади. Бундай модда ҳозирча олимларгагина керак.

ҒАРОЙИБ
МОДДА

Бирон кишига «сув нима?» деган савол билан мурожаат қилсангиз бу унга фақат эриш туюлибгина қолмай, балки бир мунча назоратсиз ҳам сезилади. Ахир тўғри-да, сувнинг нималигини ким билмайди, дейсиз. Сув водород билан кислороднинг бирикмаси эканлиги ҳаммага беш кўлдек аён. Аммо чуқурроқ ўйлаб кўрилса, бу ғаройиб модданинг ўзига хос томонлари, эътиборга молик жиҳатлари талайгина.

«Тафаккур наشريёт уйи» унитар корхонаси тугатилиши муносабати билан даъволар эълон чиққан кундан бошлаб икки ой давомида қабул қилинади.

Телефон: 144-05-95.

Илгари айтиб ўтганимиздек ақл тафаккурини чархлагашга хизмат қиладиган шахмат ҳақида ҳар қанча гапириш, тахтачаларда савлат тўкиб турган дончаларнинг асосий вазифалари ҳақида алоҳида тўхталиб ўтиш мумкин.

Махмат

ДОНАЛАР СИРИНИ ЎРГАНАМИЗ

Бугунги маълумотимизни филдан бошлашасан.

Ҳинд қўшинларида жанговар филлар ҳам бўлганлигидан бу нарсаси шахматда ўз аксини топади. Адабиётимиздаги фил сўзи ўрнига қараб ҳар хил маъноларни билдиради. Масалан, Қатрон Табризий «маст фил» деганида ҳиндларнинг жангга кириш олдидан филига шарбат ичириб, уни ҳеч нарсасдан тап тортмайдиган қилганлигини назарда тутган бўлса, Ҳоконий «Бир вақтлар фил ожиз этган шохлар, — ҳақиқий фил билан мот қилди, у Унсурийни» деганида эса шахмат филини назарда тутган.

От. Шахмат илк бор майдонга келган замонларда ҳинд қўшинларини қисман отлик аскарлар ташкил этган, бинобарин, шахмат оти шунга дахлдирди. Ҳиндистонда уни «гиора» ёки «аср», форс-тожик тилларида «фарас», «аср» ва «от» деб аташади. Низомий «фарас» сўзини ишлатса, Наботий «от» сўзини ишлатган. Турк халқларининг кўпчилиги, шунингдек ўзбеклар ҳам кўпинча «от», баъзан «аср» деб атайдилар, ҳозир ҳам шундай.

Умуман олганда «от» сўзи кўп маъноларда ишлатилган. Масалан, Қатрон Табризий асарларида «айш-ишрат оти», «ғалаба оти», «саодат оти», Ҳоконий асарларида эса «сўз оти», «айрилиқ оти», «шодлик оти», «адабиёт оти», «ақл оти» ва шу қабиларни учратиш мумкин. Ўзбекларнинг «от суриб, фил ўйнатиб» иборасининг маъноси ҳам кенг.

Пиёда. Бериинининг кўрсатишича «пиёда сўзи ҳинд тилида «пада», (қадам) демекдир. Ҳинд қўшинларидаги оддий аскарлар шундай аталганидан бу сўз шахматга ҳам кўчган. Шахмат тарихчиси И.Пиндер: «Озарбойжонда пиёдани

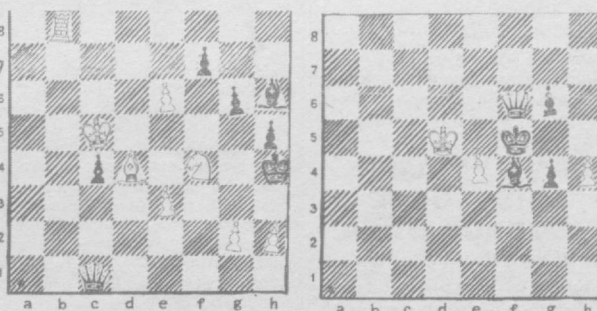
аскар деб атайдилар», — деб ёзган. Лекин озарбойжонлик тарихчи Ш.Гулиев бу фикрни бирмунча баҳсли ҳисоблаб, Озарбойжонда пиёдани аскар дейилса, шахмат пиёдасининг аскар деб аталмаслигини айтади. Шахмат доналарининг кўпчилигини ташкил этувчи пиёдалар буюк сўз санъаткорлари асарларида жуда кўп тилга олинган. Улар пиёдалар тимсолида кўп нарсаларга қодир бўлган халқни тасаввур этганлар, ғазалу тўртликларида қуйлаганлар.

Рокировка: Шарқда, чунончи Озарбойжонда шахмат адабиётида учрайдиган «Галачурма»нинг сўзма-сўз, харфмаҳарф маъноси «Шоҳга қалъа қуришдир». Маълумки, рокировкада мақсад — шохни хавф-хатардан холироқ жойга яширишдир. Хўш, рокировка қаерда, қачон пайдо бўлган? Рокировка сўзи италянча «госсо» сўзидан келиб чиққан. «Галачурма» эса рокировканинг таржимаси эмас, балки оригинал сўз дур. Шахмат Гарбий Европага бир неча аср кейинроқ маълум бўлгани каби «рокировка» ҳам «галачурма»дан кейин вуждга кел-

ган. Тадқиқотчиларнинг кўпчилиги «рокировка» XV-XVI асрларда ишлатила бошланганлигини эътиборга элтишди. Тарихчи олимларнинг маълумот беришича, ҳозирги рокировка ўз маншани шатранждан кўтарган. Салжуклар даврида маълум бўлган, машҳур тарихчи Равандий тасвир этган тўрт қалъали шахматлар бунга ишонарли далилдир. «Шохлар жанг пайтида бу қалъаларга жойлаштирилса, рақибнинг бирон-бир донаси унга ҳужум қилолмайди ва жанг тинчигач, улар қалъалардан чиқиб, урушга қирайдилар» — деб ёзади Равандий. Эҳтимол, шатранж Фарбда маълум бўлиб, бир мунча такомиллашганидан кейин Шарқда қўлланилган «галачурма» ҳозирги рокировка қондасидан келиб чиққан. Ахир, ҳар бир янгиланиш самараси бўлади-да.

Шахмат атамалари жиддий таҳлилни талаб этувчи нозик масалалардандир. Ўзбек шахмат атамаларини яратиш ва бир тартибга солиш учун кўпгина тадқиқот ишлари олиб борилди ҳамда олиб борилмоқда. Биз бу ўринда газетхонларга шахмат атамалари борасида қисқа парчаларини ҳавола қилдик, ҳолос.

Анвар ИНОКОВ,
шахмат шарҳловчиси.

МАҲОРАТИНГИЗНИ СИНАБ КЎРИНГ

Оқлар бошлаб, ўнинчи юришда оқлар пиёдаси шох ва мот деб, қора шохни таслим бўлишга мажбур этади.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

«МАДИНА-Т» ОАЖ Ўзбекистон—Туркия қўшма корхонаси билдиради

2004 йил 30 апрелда акциядорларнинг навбатдан ташқари йиғилиши бўлиб ўтди.

Мажлис ўтказилган жой: Тошкент шаҳри, Қайнарсой кўчаси, 136-уй.

Умумий йиғилиш қворуми — 86, 97 %.

Мажлисида қатнашиш ҳуқуқига эга бўлган акциядорлар рўйхати 2004 йил 30 мартда ёпилган.

Овозга қўйилган масала ва унинг натижаси.

1. «МАДИНА-Т» ОАЖ қўшма корхонасини «МАДИНА-Т» масъулияти чекланган жамиятга айлантириш тўғрисида

ҚАРОР ҚИЛИНДИ:

1. «МАДИНА-Т» ОАЖнинг ўз ташкилий-ҳуқуқий шакли очик акциядорлик жамияти шаклида сақлаб қолинсин.

2. «АПЕАС МИТВДТЛС» Туркия компанияси томонидан жамият Низом жамғармасини қонунчиликда белгиланган микдоргача 2004 йилнинг 15 майгача муддат ичида оширишни ўз зиммасига олиши тўғрисидаги таклифи инобат-

га олинсин.

3. Жамият Кузатув кенгаши (Уғур Акин) жамият Низом жамғармаси ҳажми қонунчиликда белгиланган микдорга етказилиши билан жамият акциядорларининг навбатдан ташқари умумий мажлисини чақириш тадбирларини амалга оширсин.

Тарафдорлар — 16 дона акция.

Қаршилар — 10577 дона акция.

Бетарафлар — йўқ.

Кузатув кенгаши

«МАДИНА-Т» ОАЖ Ўзбекистон—Туркия қўшма корхонаси акциядорлари диққатига!

Акциядорларининг навбатдаги умумий йиллик йиғилиши 2004 йил 10 июнь соат 15-00 да, корхона биносидан ўтказилади.

Кун тартиби:

1. Жамият Бош директори ҳисоботи.

2. Жамият тафтиш комиссиясининг 2003 йил якунлари бўйича ҳисоботи.

3. Жамиятнинг 2003 йил молиявий-хўжалик фаолияти бўйича Аудитор ҳулосаси.

4. Жамиятнинг 2003 йилдаги бухгалтерия балансини тасдиқлаш.

5. Жамиятнинг фойда ва зарарларини тақсимлаш.

6. Жамиятнинг 2004 йил учун Бизнес-режаси муҳокамаси.

7. Бош директор билан тузилган меҳнат шартномасини навбатдаги муддатга узайтириш тўғрисида.

8. Жамият Кузатув кенгаши ваколатини кейинги 1 йилга узайтириш тўғрисида.

9. Жамият тафтиш комиссияси таркибини қайта сайлаш.

10. Жамиятга 2004 йил учун аудитор тайинлаш ва унга тўланадиган хизмат ҳақини белгилаш.

11. «Мадина-Т» ОАЖ Ўзбекистон—Туркия қўшма корхонасини «Ма-

дина-Т» очик акциядорлик жамиятига айлантириш тўғрисида.

12. Қайта ўзгартирилган «МАДИНА-Т» ОАЖ Низом жамғармаси ҳажми ва уни ташкил этиш манбаларини белгилаш тўғрисида.

13. Қайта ўзгартирилган «Мадина-Т» ОАЖ акцияларини муомалага чиқариш тўғрисида.

Жамият акциядорларининг навбатдаги умумий мажлисида иштирок этишга ҳуқуқи бор акциядорлар рўйхати жамият акциядорлари реестрининг 2004 йил 30 март ҳолатига асосан белгилансин.

Манзил: Тошкент шаҳри, Қайнарсой кўчаси, 136-уй.

Тел: 65-26-43

Кузатув кенгаши.

Спорт

КУРЪА
ТАШЛАНДИ

Ўзбекистон Футбол федерациясида мамлакат Кубоги бахсларининг чорак финалига куръа ташлаш маросими бўлиб ўтди.

Куръа натижаларига кўра «Пахтакор» жамоаси бугунги кунда турнир жадвалининг 13-поғонасида бораётган «Сўғдиёна» клуби билан куч синашадиган бўлди.

Шуниси қувонарлики, Кубок чорак финалига йўлланма олган саккиз жамоанинг учтасини шахримиз командалари ташкил этмоқда. Хусусан, «Трактор» мамлакат чемпионатида 9-ўринда бораётган «Бухоро»га қарши майдонга тушса, олий лига дебютанти «Локомотив» жуда кучли «Нефтчи» жамоасига рубаруб келади.

Уйинлар ҳар иккала жамоалар майдонларида 29 май ва 12 июнь кунлари бўлиб ўтади.

САМБОЧИЛАРИ-
МИЗ — ОСИЁ
ЧЕМПИОНАТИДА

Қозоғистоннинг Уралск шаҳрида самбо бўйича Осиё чемпионати беллашувлари бўлиб ўтди.

Учта вазн тоифасида аёллар ва эркеклар ўртасида ташкил этилган чемпионатда саккиз мамлакатдан келган 300 дан ортиқ яққаураш усталари ғалаба учун кураш олиб борди.

Ўсмирлар, қизлар ва аёллар баҳсида Гулзира Каримова, Дилафрўз Ибрагимова, Нилуфар Каримова ва Дилнозаҳон Қамбаровалар ҳурмат шоҳсупасининг энг юқори поғонасидан жой олишган бўлса, ўсмирлар, ёшлар ва эркеклар ўртасида Дилмурод Мавлонов, Ақобир Қурбонов ва Шўхрат Хўжаевларга тенг келадиганлар топилмади.

Ғолиб ва совриндорлар олтин, кумуш ва бронза медаллари, қимматбаҳо совғалар билан тақдирланди. Шу тариқа ҳаммаси бўлиб еттидан олтин, ўн учта кумуш ҳамда йигирма бешта бронза нишонларини қўлга киритган юртимиз самбочилари умумжамоа ҳисобида Россия ва Қозоғистон спортчиларидан кейин фахрли учинчи ўринни эгаллаб юзфузли чемпионатдан ёруғ юз билан қайтишди.

Ўз мухбиримиз

Олий ўқув юртиларида

СПОРТ-СОҒЛОМЛАШТИРИШ
МАСКАНИ ОЧИЛДИ

Маълумки, 1995 йилда Тошкент Давлат техника университетидан ажралиб чиққан Авиация институти ўтган вақт давомида мустақил равишда давр талаблари даражасидаги мутахассислар тайёрлаш, ўқув юрти моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, янги замонавий анжомлар билан жиҳозланиш борасида кенг қўламдаги ишларни амалга оширди.

Тошкент Давлат авиация институтининг ташкил этилганлигига 9 йил тўлиши муносабати билан яна бир хайрли ишга қўл урилди. Талабалар шаҳарчасида жойлашган 63-сонли талабалар уйи ҳудудида ҳашар йўли билан спорт-соғломлаштириш маскани бунёд этилди.

Шунини алоҳида таъкидлаш керакки, илгари ташландиқ бўлган, ажриқлар ўсиб ётган ерда туман ҳокимлиги, «Ёшлик» талабалар шаҳарчаси ҳокимлиги қўмағида институт раҳбариятининг бошчилигида жуда қисқа муддат ичида талаба-ёшларнинг сай-ҳаракати билан шинам ва файзли спорт маскани қад ростлади. Бу ерда талабаларнинг бўш вақтларини кўнгилли ва спортга ошно бўлган ҳолда ўтказиб, волейбол, баскетбол, стол тенниси, мини футбол, кураш билан шуғулланишлари, соғломлаштирувчи югуриш орқали чиниқилари учун барча шарт-шароитлар мавжуд.

Куни кеча 63-талабалар уйи ҳудудида бунёд этилган спорт-соғломлаштириш масканининг очилиш маросими бўлиб ўтди.

Унда сўзга чиққан Собир Раҳимов

тумани ҳокими Бахтиёр Ҳақимов, Тошкент Давлат авиация институти ректори, профессор Мурод Икромов, институт талабалар уйи Кенгаши раиси

Ража мамедов ва бошқалар талабаларнинг «Универсиада» спорт мусобақалари республика босқичи ва ёзги олимпиада арафасида янги спорт-соғломлаштириш масканининг очилганлиги нур устига аёло нур бўлганлигини таъкидлаган ҳолда бу ерда яратилган шарт-шароитлардан баҳраманд бўлган талаба-ёшларнинг нафақат фан, балки спорт соҳасида ҳам баланд чўққиларга эришишларига ишонч билдиришди. Сўнг талабаларни Ўзбекистон Республикаси Касаба уюшмалари Федерацияси жисмоний тарбия ва спорт жамияти вакиллари янги мажмуа билан қутлаб, уларга спорт анжомларини тўхфа этишди. Тошкент Давлат авиация институти талаба спортчиларининг кўргазмалли киқишлари, ўқув гуруҳларида ўтказилган футбол, волейбол ва баскетбол бўйича мусобақалар, бадий ҳаваскорларнинг ўз санъатларини на-

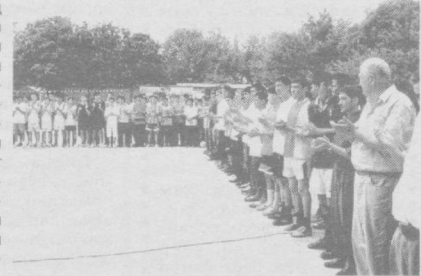
мойиш этишлари тadbирга янада файз бағишлади.

— Бизда истикомат қилувчи талабаларнинг кўнгилли хордик чиқаришлари учун керакли шароитлар яратилган, — дейди биз билан суҳбатда 63-талабалар уйи бошлиғи Роҳат Раҳматуллаева. — Жумладан, 7 та компьютерга эга компьютер хонаси, кутубхона, маънавият ва спорт хоналари доимо толиби илмлар хизматида. Яъни қурилган спорт мажмуаси эса ёшларимизга янада кўпроқ қулайликлар яратиши шубҳасиз.

— Туманимизда амалга оширилаётган кенг қўламдаги бунёдкорлик ва ободонлаштириш ишларидан олий ва ўрта махсус ўқув юртлари ҳам четда қолаётгани йўқ, — суҳбатга қўшилди «Ёшлик» талабалар шаҳарчаси ҳокими Аъзам Ақромхўжаев. — Хусусан, талабаларнинг бўш вақтларини унумли ўтказишлари ташкил этиш мақсадида куни кеча Тошкент кино-видео техника коллежида ҳам худди шундай спорт мажмуаси очилди. Ҳозирда Тошкент Давлат техника университети ва Ўзбекистон Миллий университетида ҳам спорт-соғломлаштириш масканларининг қурилиши бошланиб кетди.

Дилшод ИСРОИЛОВ
СУРАТЛАРДА: Тошкент Давлат авиация институти 63-талабалар уйи ҳудудида спорт-соғломлаштириш масканининг очилиш маросимидан лавҳалар.

Ҳақимжон Солиҳов
олган суратлар.

Янги нашрлар

МИЛЛАТ ВА
ЭРК ФИДОЙИСИ

Қадимги туркий аждодларимиз инсон номи унутилмагунча, руҳи ҳам ўлмайди, деб билишган экан. Бу қараш бу йил таваллудининг 110 йиллигини адабиёт аҳли, халқимиз кенг нишонлайдиган буюк адибимиз Абдулла Қодирий тақдирига жуда уйғун келади.

Адиб бугун ҳузуримизга унинг набираси Хондамир Қодирий тўплаб, ўзининг табаррук номи билан аталган Халқ меҳроти наشريети чоп этган «Абдулла Қодирий: Таърифи адиб» асари билан яна кириб келди.

Тўплам билан танишар эканмиз, биз ёзувчи ва унинг замондошлари билан учрашгандай бўламиз. Миллат ва эрк фидойиси бўлган буюк адибнинг ижод секинчилири, шу йўлда чеккан азоб-уқубатлари кўз ўнгимиздан бир-бир ўтади. Асардаги хотираларда, хусусан, Ҳабибулло Қодирий эсдаликларидан ёзувчининг адабиётга бўлган қарашлари, инсон сифатидаги тасаввурларимизни янада бойитади. Абдулла Қодирий ўз салоҳияти билан ўзи яратган Анварни мудҳиш дор тағиндан қутқариб қолган эди. Афсуски, катагондан унинг ўзини ҳеч ким қутқариб қола олмади.

Китобда ҳар бир хотирага пешлава сифатида берилган Абдулла Қодирийнинг фикрлари ҳам «узук-кўз қўйгандек» ярашиб тушганини алоҳида қайд этиш лозим.

«Бир неча шахсларнинг орзу-сича маънавий ўлим билан ўлдирилдим, — деган эди адиб, 1926 йил суддаги нутқида. — Энди жисмоний ўлим менга кўрқинч эмасдир». Мустабид тузум, «бир неча шахслар» Қодирийни, унинг жаҳонга кўз-кўз қилгудек асарларини ўлдирга олмадилар. Мустақиллик буюк адибнинг ўлмас руҳини улуғлаб, унга Ўзбекистон Қарамони унвонини берди, асарлари янгича қадр топа бошладилар.

«Абдулла Қодирий: Таърифи адиб» асари улғунингаси бўлган эхтиромнинг бир рамзидир. Бу асар адабиётда чинакам истеъдоднинг ўрни ва ижод силларини ўрганувчилар, Қодирий ҳаёти билан қизиқувчи китобхонлар учун ҳам муносиб тўхфадир.

«Юз бор эшитгандан, бир бор кўрган яхши», — дейди халқимиз. Китоб билан танишиб чиққан ҳар бир киши унинг юқориди айтган фикрларимиздан анча зиёд эканлигига ўзи ишонч ҳосил қилади.

Иброҳим ТУРСУНОВ,
Ўзбекистон Фанлар академияси Алишер Навоий номидаги Тил ва адабиёт институти тадқиқотчиси.

Табият ажойиботлари

Оддий операция қилиш, масалан кўр ичакни олиб ташлаш ҳақида ўйлаб кўрганмисиз, у ҳақиқатан ҳам осонми? Ҳамма нарсадан воқиф бўлган ҳозирги ўқувчи тушунчасига кўра у жарроҳлар учун жуда оддий ва енгил кўчадиган операция ҳисобланади.

УСТАСИ ФАРАНГ ЖАРРОҲЛАР

Энг оддий операцияда ҳам жарроҳнинг анча меҳнати, асаби сарф бўлишини ҳамма ўқувчи ҳам тасаввур эта олмаса керак. Биринчи навбатда жарроҳ инсон вужуди тузилишини ва бетоблиги, унда юз берган ўзгаришларни билгани ҳолда таваккал қилмасдан операция қилиши керак, акс ҳолда арзимаган эътиборсизлик кўнгилсиз оқибатларга олиб келиши мумкин.

Табият кўп минг йиллар давомида ҳақиқий анатом ва жарроҳ ҳайвонларни яратдики, улар ўзларининг нишлари билан биринчи уринишдаёқ ўз ўлжаларининг асаб тугунчаларини аниқ нишонга оладилар ва уларни шол қилиб қўядилар. Улар мактабга бормасдан, анатомияни ўқимасдан, ўта мохирлик билан овчилик касбини эгаллаганлар. Бунда ўтмиш авлодлар тоғираси ажойиб дорилфунун родини ўйнайди, чуқури миллион йиллар мобайнида ўз қуролини ишлатиб билиш, асаб тугунчаларини аниқ нишонга олиш ва бундай жараёни борган сари такомиллаштириш ҳамда ана шу қобилиятларни инстинкт занжири сифатида авлоддан-авлодга ўтказиб келдилар.

Бундай ов қилиш усули асосан умуртқасизлар орасида кенг тарқалган. Масалан ер қазийдиган аммафиласабулза деган ари яққа ҳолда яшашни хуш қўради. У пашша ва чивилларнинг кетидан қувиб, унга етиб олади-да, бир лаҳзада заҳар солади. Шол бўлиб қолган ўлжани кўтариб кетади ва олдиндан тайёрлаб қўйилган чукорчага ташлаб ўлжани устига битта ёки иккита туҳум қўйгач, уни тупроқ билан қўмади. Ана шундай омадли овдан кейин ари ўз ўлжаси олди-да деярли қайтиб келмайди. Туҳумдан гумбак пайдо бўлиб, пиллага айлангунча ҳам унинг озуқаси етиб ортади.

Филантус триангулум деган ари ҳам худди шу усулда ов қилади, у асарларининг кушандаси бўлгани учун унга асалари бўриси деб ном берилган. Бу ари ўлжасининг миясига заҳар солгач унинг қорни ва қўрак қафасини ёриб ундаги асални ейди. Энг қизиги ва таажжубли томони шундаки, асалари бўриси гумбагига асал заҳар каби таъсир этиб уни ҳалок қилиб қўяди, бунинг сабаби ҳозирча маълум эмас.

ҲАЁ ДАВЛАТОВ,
биология фанлари доктори

Бош муҳаррир
Акмал АҚРОМОВ

Манзилимиз: 700000,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32

ТЕЛЕФОНЛАР:

ҳатлар — 133-29-70,
факс — 133-29-95, 132-11-39,
факс: (3712) 133-29-09.

Ҳажми — 2 босма тафсилот
ўзунда босилади.
4273 нускада босилади. Қўғоғи бичими А-3

Газета Тошкент шаҳар
Матбуот ва ахборот
бошқармасида 02-1-рақам
билан рўйхатга олинган.

Душанба, сешанба, чоршанба,
пайшанба ва жума кунлари чиқади.
Нашр кўрсаткичи — 563

Нашир этиш бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтасига» — 133-74-05 телефонига мурожаат қилишнинг мумкин.

Газета «Тошкент оқшоми»нинг компьютер марказида терияди ва сақланади.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмохонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.